

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér
többszöri közlésnél 4 fillérről közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz.

M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz.

Megjegyzések.

A sepsiszentgyörgy-földvári vasut kérdéséhez.

A székelységet mindketten, sőt többet
mondok, mindnyájan akarjuk erősíteni. S
hogy a helyes közgazdasági felfogás ennek
lényeges föltétele: azt aláírom. Tehát ebben
mégis egyetértünk. De a többi állításai ellen
és különösen a sepsiszentgyörgy-földvári
vasut kiépítése ellen, tiltakozom a székely-
ség érdekében. Mielőtt e terv ellen érvei-
met kifejténém, egy kis bölcselkedést enge-
dek meg magamnak. Hazánkban szokássá
vált mindent az államtól várni, minden al-
kalommal az államtól kérni, amit ad azt
zsebre vágni, magunknak pedig semmit se
tenni. Emellett azonban meg van az a jo-
gos követelésünk, hogy az adókat ne emelje
a kormány, mert azok már eléggé emelve
vannak. Azt kérdem, honnan vegyen az
állam mindenre pénzt, ha bevételi forrásai
nem nőnek?

Már most azt csak nem hiszi senki,
tán maga dr. L. F. se, hogy az a szt-
györgy-földvári vonat olyan hasznos be-
fektetés lenne, vagy azzá válhatnék, amely
eléggé kamatoznék.

Hogy erdélyi vasuti hálózatunk nem
jó sem közgazdasági, sem pedig nemzeti-
ségi szempontból, ahhoz kétség sem fér s
hogy éppen most, amidőn újból pénzt —
nagy összeget akar az állam vasutakba fektetni,
volna ideje ezen javítani — az el-
nem vitatható. De erre nem ilyen nyomor-
úságos eszközök valók, mint az említett

vasut kiépítése, hanem egészen mások;
nagy, jelentőségteljes eszméket megvalósi-
tani hivatott eszközök. Ilyent eddig csak
egyett láttam s ez a Borszéký-féle terv. Aki
egy pillantást vet a Borszéký-féle mappára
és némileg ösmeri a magyarság elhelyezke-
dési viszonyait, annak lelki szemei előtt az
a térkép megelevenedik, regélni kezd, az
ezeregyéji legszebb álomnál is szebből:
egy jövő, nagy Magyarországról. Ha va-
lami lehetősége még van annak, hogy Er-
dély magyarsága megerősítessék, agresszív
társadalmi politikára képesítessék: ez más
nem lehet, mint a helyes vasut-építés. Mert
a vasut, mint hatalmas közgazdasági szi-
vattyu, lassanként magához szívja az erőt,
ahol pedig erő van, ott a hatalom.

Nem akarok a jelenlegi vasuti háló-
zatunk szerencsétlenségeiről beszélni, mert
arról már elég szó esett, sőt a kellőnél is
több. Csak azt akarom még megjegyezni,
hogy a Borszéký-féle terv szerint építendő
vasutak, amellett, hogy a magyart a ma-
gyarhoz közelíti, életet, erőt, hatalmatadó
tulajdonságait magyarok által lakott vidé-
keken érvényesítene. Az ilyen tervre érde-
mes áldozatot is hozni, mert az ilyen nagy
konceptióju alkotások, még ha pénzbe ke-
rülnek, akkor is keresztül viendők. Mert
kérem, hogy legyen egy vasutunk Kolozsvá-
rról, Marosvásárhely—Székelyudvarhely—
Sepsiszentgyörgyön át Constanciaig; hogy
legyen egy vasutunk Balázsfalvától Sóná-
rad—Gyergyón keresztül Odesszáig s hogy
kiépüljön a székelyudvarhely—csíkszeredai

vonat: ez azt hiszem mindenki előtt, aki
hazájának egyetemes érdekeit szíven viseli
— kívánatos, sőt parancsoló szükség.

Csak azt sajnálom, hogy a helyi ér-
dekek nyomása alatt, avagy nem tudom
micsoda befolyás által vezéreltetve, azt
mondja dr. L. F.: »Remélnünk sem lehet,
hogy egy emberöltő alatt is kelet és nyu-
gat közt a legtermészetesebb kapcsolat Ko-
lozsváron, a Mezőségen, M.-Vásárhelyen,
Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön és
az ojtózi-szoroson át, mint a Fekete-tenger-
hez vezető fővonal kiépüljön. A székely
vasutak kiépítésénél tehát továbbra is al-
kalmazkodni kell a rosszul kiépített erdély-
részi fővonalhoz«.

Ha ennyire lemondunk mindenről és
lemondásunkat nyíltan hirdetjük, ahelyett,
hogy a sarkunkra állanánk és egyesült erő-
vel az egyedül jó és hasznosért küzdünk,
hogy kitartó küzdelmünket végre is siker
koronázza: úgy nem csodálom, ha ügyünk
semmit sem halad előre. Hiszem, hogy
még magunk sem ismerjük szükségünket,
illetve az azokból kivezető eszközöket, bi-
zonyítja a dr. L. F. által irt füzet. Mert ez
az előbb idézett resignálásból egyszerre a
legmesszebb menő optimizmussal a sepsi-
szentgyörgy-földvári vasutat jelöli meg
olyannak, mint amely hivatva volna a szé-
kelyeket megmenteni, közgazdaságilag talpra
állítani, Sepsiszentgyörgy városát pedig ha-
talmas viruló központtá tenni; főlshabadit-
ván azt Brassó közgazdasági nyomása alól.

Kereken tagadom, hogy a többi szé-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Etéd község története.

Az „Ifjúsági Egyesület“ megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(4-ik folytatás.)

A sok háborusok alatt megtizedelt lakos-
ság közé bécsap a dőghalál s „udvarhelyi és ma-
ros-széket pusztítja, úgy, hogy sok falukat lako-
soktól megürösít.“ (Székely Oklevéltár. VII. 27 l.)
A lakosság teljes kifosztásához, tönkreteléséhez,
elkeserítéséhez hozzájárul még a katonák elszállá-
solása és ellátásának nyomasztó terhe is. Mily
borzasztó sokba kerül az elsanyargatott népnek
ez, hisz csak egy közkatonának egy hónapra 2
véka búza, lová számára pedig harmadfél köböl
zab (köblét öt vékával számítva), s egy szekér
széna jár, de még nagyobb teher volt, a midőn
a gazdának kellett közztal is ellátni a katonát,
mert azok rendszerint semmivel melegekedve nem
voltak, hanem jogtalanul tovább sarcolták a né-
pet s oly nagy szabadságuk volt, hogy az embere-
ket saját szolgálatukra hajtották. Hiába tiltották
meg a visszaéléseket, azok mégis napirenden vol-
tak. (Udvarhelym. tört. 410. old.) Ilyen viszonyok
voltak a Székelyföldön 1702-ben.

1703. szeptember 25-én a gubernium azt
rendeli Pekry Lőrincnek, a szék főkapitányának,
hogy Udvarhelyszékből jó fegyveres, paripás,
egész vitézlő (primor?) rendből 330 lovas minél
előbb felüljön s ki-kt Maros-Vásárhelyre jöjjen.

Titokban válogatták ki ezeket s tisztjeik Ugron
Tamás, Pálffy Zsigmond és Kádár Mihály voltak.
A székelyeknek azonban sehogys sem tetszett a
labancokdás, a kiktől amugy is annyi igazságtal-
lanságot kellett eltűrniök, s aki csak tehette bármi
úton kihuzta magát alóla, sokan még lovukat is
eladták, csak hogy a németnek szolgálni ne kell-
jen. S így történt, hogy Rákóczi zászlói alatt sok-
kal több székely küzdött, mint a labancoknál, s
nem lehet csodálni, hogy 1703. december 21-én
Balázsfalvánál, a gr. Pekry Lőrincsel levő udvar-
helyszékiek könnyen elfogatták magukat és azonnal
fel is esküdtek kurucnak Rákóczi zászlói alá. Így
tettek a többi székely székek is. Ezeket azért kel-
lett felemlítem, mert Pekry kurucai is ott voltak
1704. elején a szerencsétlen holdvilági ütközetben,
a hol annyi etédi elesett, akik bizonyára az ő
csapatában ontották véréket a szabadságért.

Lelkesültségük, elkeseredettségük mellett bi-
zonyára nem kis befolyással volt arra, hogy ku-
rucokká lettek a felelem tőlük és a labanc iránti
gyűlölet is. Hisz midőn látták a székelyek, hogy
a szent egy elveszett és az udvarhelyszékiek fele-
küdtek a „császár“ hűségére, ennek dacára 1707.
nov. 16-án Udvarhelyszékre, katonaság élelmezé-
sére 5000 köböl búzat, 6000 köböl zabot és 300
szeker széna adott vetnek ki, (Udvarhelym. tört.
427. old.) s midezben terhekből is kijut Etédnek is
bőven.

1709. november 8-án kérelmeznek is az eté-
diek, hogy mivel a sok terhet nem bírják, köny-
nyítsenek a katonai porció beszolgáltatásán, de
azt a választ kapták, hogy csak szolgálatassák be,

mert különben megbüntetik. (Etéd község levél-
tára.) Hogy mennyi lehetett, elgondolhatjuk abból,
hogy 1802. nov. 1-től, 1803. április 31-ig 682
kenyér, 1860 porció zab és 1860 porció szénát
kellett beszállítani Parajdra. Hát még hozzá szá-
mitva a községnek más terheit, a mely 1372 Rf.
8 krt tett ki. (Etéd község levéltára. Községi szá-
madások.)

De az elszállított katonaság, amely nem a
mi vérünkben való vér, mit sem törődik ezzel, a
mit igen hathatósan bizonyít Király Mihály pa-
nasa a szék tisztjeihez 1746-ban, aki azt írja,
hogy V. Kollenelly ura tisztjeivel küzde a házá-
ból s neki házat kellett fogadnia, csűrét, pajtáját
saját lovainak foglalta le, szalmáját a lovai alá
hordatta, úgy hogy 30 kalangyából alig maradt
öt, fáját elégette, s még azt sem engedte meg,
hogy magának a saját udvarán csűrét építsen, mert
zavarja a kopácsolás. (Eredeti panasz a község
levéltárában.)

Igy sarcolták a szegény népet, melyet a
pestis is annyira megtizedelt, hogy Cserei szerint
1710—1712-ig 100,000 ember esett áldozatul
(Cserei hist. 474 l.)

A ig heverte ki azonban ezen borzasztó
esapásokat a nép, 1717-ben újra beköszöntött a
pestis, karonfogva szárazsággal és ezeknek követ-
kezményével az éhínséggel, s az ezekkel járó
pusztulás, annyira, hogy Erdély lakóinak felét
majdnem kiirtották. A szárazság oly borzasztó
volt, hogy 1717. pünkösdtől 1718. szeptembe-
reig egy esépp eső sem esett, patakok, tavak ki-
száradtak s a hőség oly rettenetes volt, hogy a

kelyföldi lakósnak, kivéven magát Sepsiszentgyörgyöt ezen vasut kiépítésével valami közgazdasági hasznót okoznánk még magának Háromszéknek sem, mert a meglévő vasutja államosítása által a háromszéki népnek a vasutal szemben támasztott minden követelményei ki lesznek elégítve; luxus vasut építésére pedig nem vagyunk elég gazdagok.

Kereken tagadom továbbá, hogy akár Sepsiszentgyörgyöt, akár Háromszéknek többi részét Brassó gazdaságilag nyomta, avagy elnyomta és hogy Szentgyörgy ezen nyomás miatt nem fejlődhetett. Szentgyörgy nem fejlődött nagy várossá, mert fejlődésének alapföltétei hiányoznak. Brassó, Szeben ma is csak olt vannak, ahol ezelőtt 30 évvel állottak, sőt még hátrább, mert iparukat — fejlődésüknek egyetlen föltételét, a román vámháboru gyökerében támadta meg és csak most kezdik a szivós, értelmes szászok a villamos erő segítségével némileg ezen csapást kiheverni.

Ez a gazdasági nyomás vetette vissza egész Háromszékmegegyét is, mert igen élénk pénzforgalom volt ottan a vámháboru előtt, de erősen megcsappant azóta, az igények pedig nem fogytak, sőt Brassó, mint eddig, ugy ezután is ellátja Háromszékét gabonájáért pénzzel, tehát csak előnyére volt és van, nem pedig gazdasági hátrányára. Ugyanilyen értékű, sőt még kevésbé nyomós az az indoka dr. L. F.-nek, hogy az ország kapujánál magyar városra van szükség, ergo kiépítendő a nevezett vasut.

Mint már említettem a meglévő vasutvonal államosítására szükség van a sok közlekedési anomáliának és mizeriának megszüntetése végett. Ez mint üzlet is ki fogja magát fizetni, mert nincs az országnak ehhez hasonló nagyságban egyenlő jövedelmet hajtó vonala. Ez a szép jövedelmezőség pedig állami kezelés mellett is megmarad.

Ne lovagoljunk tehát a helyi érdekek

fenyőfa meggyult és lánggal égett. Termés semmi sem lett. Ha volt is valahol valami, 13 kalongya buza alig adott egy vékát. És e szükségnek nyomában járt a borzasztó állapot, hogy a nép fát, makkot, dögöt rágott, sőt Osdolán még a holttestek evése is előfordult, midőn már a döglött kutyák husából is kifogytak. (Udvarhelymegye tört. 450—452. l.) Sokan pedig, hogy az éhhalál kínjait elkerüljék, vagy hogy családjuknak legyen mit egyenek, magukat felakasztották.

S a szegény sokat szenvedett nép türte és fizette a lelketlenül ujabban és ujabban kirótt adót, s midőn elhangzott a királyi szó a hü magyarokhoz, hogy mentsek meg a trónt, újra fegyverben látjuk a székelységet s vele Udvarhelyszéket „Bözöd, Etéd, Böögöz kerületéből 1758-ban a hétéves háboruban harcra készen volt 147 nemes, felszerelés pedig: ló 115, kard 91, flinta 97, pisztoly 84 pár és 4 egyes“, (udvarhelymegyei levéltári összeírás), s parancsnokok lettek: Kovács Imre, Gálffy Mihály és tarcsafalvi Pálffy Pál.

Mig a székelly nép ontotta véré, harci báráihoz ujabbakat fűzött s a világ csodájára három hatalmas birodalommal szemben megmentik a trónt, addig idehaza meg akarják fosztani kiváltságaiktól s a hajdani dicső székelly nemzetből egyszerű határőröket akarnak csinálni. De akadtak, akik hivatkozva ősi jogainkra, meg merik tagadni, ezeket mint összeesküvőket fogják el és börtönözik be. Így járt Simon István is Atyhában. Azért neveztes ez Etéd történetében, mert innen indult Simon elfogatására 1763. július 26-án 30 közlegény és egy hadnagy, aki elég alaváló volt a barátság árca alatt bejutni Simonhoz s vadászatra csalva, az erdőben elrejtett katonáival elfogatni s Szebenbe vinni, ahol bár semmit rábizonyítani nem tudtak, mégis 5 évi börtönre ítélték. Másik társát Borsai Nagy Istvánt Udvarhelyszék alkirálybíróját pedig, állítólag börtönében megfojtották. Ez volt a jutalmuk önfeláldozó szolgálataikért.

(Folyt. köv.)

vevesszoparipáján, hanem igaz meggyőződéssel munkáljunk egyesült erővel hazánk jövőjén! Ezen jövőt megalapítani vannak hivatva a Borszékly-féle vasuti tervezetek, mert ezek a nagy magyar Alföldet közvetlen összeköttetésbe hozzák a székelységgel, a Székellyföldön át a kelettel. Hogy akkor az említett Borszékly féle vonalak igazán fővonalakká válnának, amelyek jótékony hatása a magyarságra kimaradhatatlan — ezt elvitatni nem lehet. Ez és csak ez a vasutépítés adja meg a magyar hegemonia szempontjából a kívánt eredményt. Ez lesz a helyes vasuti politika. Ilyen és nem partikuláris kell nekünk; ennek előmozdítását, ennek keresztülvitelét ajánlom minden hazafi figyelmébe. Csak ez lesz képes népünket az anyagi romlás örvényéből kiragadni.

Erdélyben a magyar és szász együtt nem teszi ki felét az oláhok létszámának, tehát körülbelül az össznépeesség egy ötöde a magyar. Ebből is a legjelentékenyebb kontingens a székelly, a helytelen vasuti vonalak átka alatt nyögve, csak teng-leng. Most volna alkalom a törvényhozás jóvoltából az ezen nyomorúságos állapotból való kiszabadulásra. Nézetem szerint most minden particuláris érdeket, minden széthuzó törekvést el kellene némitson az egyetemes magyar érdek, össze kellene fognunk, hogy érdemest alhothassunk. De elhamarkodni ezen ügyet nem szabad, mert a modern élet fokozódó igényei az állam gépezetétől is fokozott kiadásokat követelnek, úgy hogy egy emberöltőn, sőt kettőn se jut pénz a Székellyföldre, ennek megerősítése nélkül pedig Erdély a magyarság részére elveszettnek mondható!

Tehát fontoljuk meg hová tesszük azt a pénzt. Ne ez, vagy az a vidék; ne ez, vagy az a város speciális érdekei dominálnak e kérdés eldöntésénél, hanem az ország egyetemes, nagy érdekei. S ha ezen szempontból bíráljuk a székelly vasutak ügyét, úgy nyugodtan mondhatjuk: győzzön a jobb, vagyis a Borszékly-féle terv! . . .

A rendezett tanácsu városok szervezkedése.

Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete e hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy az ország összes r. t. városait akcióba szólítja szervezkedés és szövetkezés végett, hogy így egyesülve, érvényt szerezzenek a városok jogos kívánságainak s a mai tarthatatlan helyzetükön könnyítsenek. A r. t. városok közönségéhez intézett átiratuk a következőleg hangzik:

Már régóta érezzük hátrányát annak, hogy a városok között nincs semmi összekötő kapocs, nincs meg az a közös szerv, a mely előtt feltárnánk bajainkat, kívánságainkat, a mely elkészítené a talajt az egyöntetű eljárásra, a mely felvilágosítással, utbaigazítással szolgálna nagy, fontos közmvékek létesítésénél, a mely irányítaná az összes városokat törekvéseikben. Mindenki szervezkedik, igyekezik kivívni és biztosítani azt a jogot, a mely megilleti, csak mi, r. t. városok vagyunk azok, a melyek némán, egymásra hagyatva viseljük sorsunkat. Ha megmozdulna hazánk 107 r. t. városa s egymást megértve tömörülne, kiküldöttjei útján megbeszelné mindazon módozatokat és eszközöket, a melyek bajainak orvoslására, céljainak elérésére szükségesek, akkor olyan imponálóan léphetne fel kívánságaival, hogy azok teljesítése elől többé az illetékes faktoroknak elzárkózni nem lehetne. Az iránt keressük meg tehát a t. társhatóságot, méltóztassék határozatilag kimondani, hogy mindazon bajok feltárása végett, a melyben a r. t. városok jelenleg sinylődnek s az orvoslás módjának megállapítása végett, szükségesnek látja, hogy az ország összes r. t. városai közös akcióra szövetkezzenek. Méltóztassék továbbá elhatározni, hogy a polgármesterét (vagy helyettesét) a f. évi május hó első felében Budapesten tartandó előkészítő értekezletre kiküldi, hogy az ország többi r. t. városainak törvényes képviselőivel a városok kívánalmait összefoglalják, s a városok szövetségét megalakítsák. Hozandó határozatát f. hó végéig sziveskedjék velünk kö-

zölni. Kelt Zalaegerszegen, Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestületének 1904. április hó 7-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Jelentés,

a székellyudvarhelyi ipari munkások képzésére alakult bizottság 1903—904. évi működéséről.

Tisztelt bizottság!

Örömmel jelenthetem, hogy bizottságunk azon nemes törekvését, hogy városunk iparos közönségének a téli idény alatt minden vasárnap délutánra egy-egy órai, hasznos tanulni valókkal összekapcsolva nemes szórakozást szerezzen, teljes mértékben siker koronázta.

Városunk értelmiségének az előadások megtartására felkért tagjai, készséggel vállalkoztak a nehéz munkára, az iparos polgárság pedig minden előadást áhitatszerű élvezettel hallgatott meg, mindig tömeges nagyszámmal.

Hogy a megjelentek száma nem lehetett minden alkalommal egyforma nagy, annak oka egyszerűen az előadási napokhoz közel eső vásárok voltak, melyekre az iparosságnak készülni és elutazni kellett.

Minthogy az előadások befejezte után minden előadást bő kivonatban szerencsém volt a „Székelly-Udvarhely“ c. hetenkint 2-szer megjelenő helyi lapban ismertetni, s amely közül megörökítés végett a „Székelly-Udvarhely“ c. lap megfelelő számainak jelentésemhez mellékelem is, ez alkalommal nem bocsátkozom az egyes előadások részletesebb ismertetésébe, az elért sikerek méltatásába, mert abban a jó reménységben vagyok, hogy ha a jó lsten mindnyájunkat éltet és ezen nemes célu ügyünket továbbra is sikerre vezet, egy bizonyos számú év elteltével ezen előadások tartalmából, ha egy kissé költségvetésünket bár erre a célra emeltetni tudjuk, összefoglaló könyvet adhatunk iparos polgártársaink kezébe állandó és universális ismeretek kuforrása gyanánt, épen azért felemlitem ez alkalommal csupán ezen 1903—1904. évi ciklusról összeállított statisztikát a következők szerint.

Előadás tartatott 12 és pedig:

1. Dr S o l y m o s s y Lajos m. kir. áll. főreáliskolai igazgató 1903. december hó 6-án: „Víz mint vegytani és fizikai test“ c. tételéről 180 iparos jelenlétében.

2. M á t h é f f y Domokos pénzügyi titkár dec. 13-án: „A magyar uralom (hegemonia) jogosultsága hazánkban“ c. tételről 210 jelenlevő előtt.

3. D ó z s a Jakab áll. főreálisk. tanár dec. 20-án 160 jelenlevő előtt: „Korunk vívmányai az ipar és kereskedelem terén“.

4. S z e m l é r Ferenc róm. kath. főgimn. tanár 1904. január hó 3-án 160 jelenlevő előtt: „A költők hatása a nemzeti és egyéni érzés felkeltésére“.

5. S z a b ó Árpád ev. ref. kollegiumi tanár január 10-én 170 hallgató előtt: „A boldogság útja“.

6. B u r g e r Arthur róm. kath. főgimn. tanár január 17-én 185 hallgató: „A hírlapokról, röpiratok és folyóiratokról“.

7. N a g y Elemér ev. ref. kollegiumi tanár január 24-én 190 hallgató előtt: „Arany János humoros költeményei“.

8. D r K o v á c s y Albert ügyvéd január 31-én 180 hallgató előtt: „A nemzetközi kereskedelemről“.

9. S z a k á t s Zoltán polgármester február 7-én 270 hallgató előtt: „A városokról“.

10. D r K o v á c s Géza fog- és gyakorló orvos február 14-én 140 hallgató előtt: „Az alkoholoról“.

11. P e t r á n y i Miklós kő- és agyagipari rajz-tanár február 21-én 200 hallgató előtt: „A vonalak nyelve“.

12. S z. S z a k á c s Péter marosvásárhelyi iparkamarai titkár február hó 28-án 350 hallgató előtt: „Az ipartestületek“ című tételről.

Szavataikkal változatossá és még élvezetesebbé tették az előadásokat: C s i k y Albert, Dr Jókai Mórnak Petőfi halálának 50 éves évfordulójára írt Apotheozissával

2. B á l i n t János „A bujdosó honvéd“ ismeretlen szerzőtől.

3. W a l l i n g e r István: „Talpra magyar“ Radó Antaltól.

4. S z a b ó Gyula: „A pénz“ (szatyra) Komocsy Józseftől.

5. M o n o k y Árpád: „Hazánkhoz“ Garay Jánostól.

6. Klein Zsigmond: »Jókai és Petőfi« Ábrányi Emiltől.

7. Lőrincz László: »Munkácsi rab« Jókai Mórtól.

8. Csörgő István: »Kékkő«, ismeretlen szerzőtől e. költemények elszavalásával.

Igen szép énekszámokkal gyönyörködtették a hallgatóságot a szekelyudvarhelyi székely dalegyet, szintén szép duettet énekeltek: Pap Sándor és Kis Lajos, továbbá Koronkai Ferenc és Szántó Ferenc, a közönség pedig minden előadást a Hymnus lelkes elnevelésével nyitott meg és a Szózáttal zárta be.

Minden alkalommal a szereplők fáradozásukért a bizottság, valamint a hallgatóság nevében meleg köszönetét és elismerését Sojmosy Endre biz. elnök fejezte ki.

Nem mulasztatom el, hogy ide ne iktassam a »Székely-Udvarhely« nagyrabecsült szerkesztőjének, a t. e. Pál urnak szíves jóindulatú támogatását, melylyel a liceumi előadások ügyét állandóan felkarolta és lapjában ezen előadásokról irt tudósításoknak mindig készséggel adott helyet.

Bizottságunk az előadások költségeinek fedezésére az Országos bizottságtól 300 K segélyt kapott, melyet mind fel is használt a pénztárnok ur számadása szerint.

Megtette bizottságunk elszámolását az 1902—1903. évi ciklusra engedélyezett 300 K-ról, mely számadást az orsz. biz. minden megjegyzés nélkül el is fogadott.

Ezen nevezetesebb jelenségek azok, melyekre bizottságunk figyelme ez utóbbi ciklus alatt kiterjedett.

Ismerve a múlt három évi ciklus szép sikerét, teljes reménységgel nézünk a jövő elé, s látva az országos bizottság jóakarátát, reményünk lehet, hogy jövőben még nagyobb anyagi segítségben részesülünk, ezen előadások mentől sikeresebbé és eredményesebbé tétele céljából s az által iparosaink oktatásügye szépen fejlődve fokról-fokra, felvirágozik. Adja Isten, hogy így legyen.

Kérem ezen jelentésemnek szíves tudomásul vételét.

Szekelyudvarhely, 1904 április 17.

Gyerkes Mihály,
biz. jegyző.

Egyházi élet.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközösség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és halás köszönettel nyugtazza: Az udvarhely-megyei takarékpénztár adománya 200 K. Kovács Imréné gy.-ivén Kiszolymosról adakoztak: Kovács Imréné 5 K, Göncz Jólán, Sándor Albert 2—2 K, Derzsi Gáborné, Simén János, Tamási József, Konecz Bénédián, Buzogány Dániel, Nagy Dénes, Kovács Mózes, Nagy Gyula, Török József, Mátéfi Sándor 1—1 K, Péterfi Mózes, Dankuly Mózesné 60—60 f, Tamási István 50 f, Barabás József, Sipos Mózes, András Sámuel, Nagy Károlyné, Buzogány Péterné, Tamási József, Simó Bénédián 40—40 f, Gálfi Mózesné 80 f, ifj. Nagy János 30 f, Izsák Gergely 24 f, Buzogány Samu, Kedei Dénes, Barabás Mózes, Simó András, Nagy János, Péterfi Mózes, Simó Dénes L., Izsák János, Tamási György, Benkő Lőrinc, Horváth Sándor, Deák Mózes, Buzogány Dénes, Buzogány János, Mátéfi András, Simó József, Egyedfi Gergely, Simó Istvánné, Kedei Ilka, Izsák Péter, id. Izsák János, Havadi János, Benkő József, Berei Mózes, Mátéfi Domokos, Buzogány Bénédián, Kereső Pál 20—20 f, Simó Károly 16 f, id. Mátéfi Domokos, Imre Györgyné, Simó Mihály 10—10 f. Együtt 30 K 70 f. Az I—XXXVII. közlemény összege 6032 K 69 f. E közlemény összege 230 K 70 f. Összesen: 6263 K 39 f.

Különbélék.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Ernszt Antal nagyváradit lakost a kereszteri járásba m. kir. járási állatorvosnak nevezte ki. — A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Schupiter Győző helybeli kir. posta- és távirtdagyakornokot m. kir. posta- és távirtdagyzatnak nevezte ki városunkba.

— **Eljegyzés.** Szaló Imre zetelaki róm. kath. elemi iskolai tanító eljegyezte Sebestyén Annuskát, Sebestyén János földbirtokos leányát Zetelakán.

— **Uj gazdakör** van alakulóban Nagygalamfalván az ottani tanítók buzgólkodása és Dörner Béla, a szekely kirendeltség vármegyei megbízottjának közbenjárása folytán. Eddig 80 tag jelentkezett.

— **Schossberger Jakab** százados pár évvel ezelőtt városunk előkelő társadalmának igen kedvelt egyénisége, aki csak nemrég örnagyi ranggal nyugdíjba vonult, meghalt Simontornyán. Városunkban a derék katona és kiváló jó barát elhunyt mély részvétet kellett.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Szakáts Zoltán polgármester városunk képviselőtestületét ma (csütörtökön) d. u. 3 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze a múlt számunkban említett dögtér áthelyezése és egyéb ügyek tárgyalása céljából. A kibocsátott tárgysorozat 10 pontból áll. Helyet foglal benne az alispánnak az elemi iskolai tanítók drágasági pótléka ügyében kiadott rendelete, s ezen kívül a tanács előterjesztéseket tesz: az új városnév, a közkórházzal szemben fekvő terület felosztása, a városi dögtér elhelyezése s egy állati hulla-égető kemence építése és az 1905. évi közmunka összeírás ügyében. Javasolja az esküdték 1905. évi névjegyzékének összeállítására két tag kiküldését s betérjeszti a folyó évben haszonbérbe adott ingatlanokra vonatkozó árverési jegyzőkönyveket. Tárgyalás alá kerülnek még: Eger, Zalaegerszeg városok és a Magyar Városok Országos Szövetségét előkészítő bizottságnak átiratai; Bene község orsz. vásár tartási kérelme és Homoródoklánd április havi állatvásárának más időre való áttételét tárgyzó kérelme.

— **Halálozások.** Özv. tamásfalvi Thury Gergelyné születet kadicsfalvi Török Teréz holttestét kísérte örök nyugalomra vasárnap délután rokonsága és igen előkelő közönség városunkból Kadicsfalvára. Az érdemes urinő e hó 15-ikén életének 86-odik évében nevelt leányánál, gyergyóremetei Gergely Jánosné szül. barátosi Finta Linánál végezte be földi életét. Az elhunytat még kadicsfalvi Török Albert dr. nyug. főispán és tamásfalvi Thury Ignác rokonok gyászolják. — Székelyudvarhelyi Felmeri Albert kir. tanítóképző int. rendes tanár, az ipari szakiskola tanára, a ref. egyház presbytere is elhunyt életének 49-ik évében, e hó 17-én Kolozsvárt. Temetése kedden d. u. volt ugyanott nagy részvét mellett.

— **Vármegyénk legelőgazdasága** érdekében ülésezett kedden délután Hollakay Arthur főispán, elnök vezetése alatt vármegyei Gazdasági Egyesületnek választmányja. Az ülésen részt vett Dörner Béla szekely kirendeltségi megbízott is. Főtárgyat pedig Biró János kir. alerdőfelügyelőnek egy igen érdekes, a legelőjavítás összes módozatait felölöl tervezete képezte. Ennek alapján kimondotta a választmány, hogy az egész vármegye területén — mindenütt a helyi visznyoknak megfelelő — legeltetési szabályok alkotását tartja szükségesnek s csakis azon közbirtokosságok részesülhetnek a szekely akció keretében anyagi támogatásban, a melyek a szabályzatot megalkotják és jóváhagyásra betérjesztik. Az első szabályzat anyagát összegyűjtendő: Biró János, Dörner Béla és Hlatky Miklós kiküldettek, hogy Székelyudvarhely város területén szerezzék be a javításra szoruló legelőköntendő munkálatok adatait, hogy az első legeltetési szabályzatot maga a város közbirtokossága alkothassa meg s ez mintául szolgáljon a vármegyei közbirtokosságoknak. Végül az O. M. G. E. nek az állattenyésztési irányra vonatkozó megkeresését tárgyalta a választmány, egyhangulag kimondván, hogy az eddigi irány teljes föntartását ohajtja az eredeti fajtisztaság megővása érdekében, mert ez nemcsak megyei, hanem országos érdek is. Nem zárkózik el az egyesek nyugati marhatartási jogosultságától sem, de az csakis úgy engedjék meg, hogy saját maguk tartanak hozzá tenyészállatot s azt a köztenyésztésbe belevegyíteni ne lehessen. Ilyen értelemben fognak válaszolni az O. M. G. E.-nek.

— **„A sepsiszentgyörgy-földvári vasút“** címmel Dr. László Ferenc, a sepsiszentgyörgyi Székely-Társaság kiadásában megjelent füzetkékben, egy elmefuttatást adott közre. Ezzel a füzetkével foglalkozik lapunk első cikkelye is. — Még pedig általános szekelyföldi gazdasági és magyar nemzeti szempontból mondja el figyelemre érdemes nézeteit egyik igen tekintélyes, széles körű tapasztalatokkal bíró munkatársunk. . . Részünkről szívesen csatlakozunk a füzetke alapigazságaihoz, hogy: „A kolozsvár-predeáli fővonal a szekely városok egyikét sem érinti s csaknem egész vonalán nemzetiségi vidéken halad keresztül. A

mellette és közelében fekvő városok ipari és kereskedelmi központokká váltak, a szekely városok ipara és kereskedelme pedig majdnem egészen megsemmisült. A Székelyföld többé nem összekapcsoló, közvetítő nyugat és kelet közt, mint volt annak előtte, hanem csak másodrangú territorium, melynek mindenben az unjon alakult és alakított központokhoz kellett alkalmazkodnia.“ Ezt aláírjuk. De hogy a sepsiszentgyörgy-földvári vonal kiépítése ezeket legkevésbé is pótolná, arról szó sem lehet. Egyedüli és valódi szekely vasútról tehát csakis az általunk részletesen ismertetett Borszéké-féle tervezet végrehajtása után beszélhetünk, a mely az összes szekely érdekeket felölleli és érvényesíti. Másfelől pedig a meglévő vonalaknak sem lenne hátrányára, sőt azok bekebelezésével haladna világforgalmi útjára. Így „a rossz fővonal“-hoz való idomítások megszűnének s új életre kelne az egész Székelyföld; új életre, a mely hasonló volna egy második honalapításhoz. Erre törekedjünk, ezért küzdjünk minden szekely, aki hont akar lenni hazájában! . .

— **Udvarhelyvármegye** 1903. évi közigazgatási állapotáról terjedelmes jelentésben számol be Dr. Domokos Andor alispán és Barabás András árvaszéki elnök. A hatvannyolc ivnagságu oldalra menő jelentés hét rovatban huszonkét alcim alatt összefoglalja a közigazgatás ügykörébe tartozó jelentékenyebb mozzanatokat s azokkal behatóan foglalkozik. A figyelemre méltó jelentést tegnap küldötte szét az alispán s arról még megemlékezünk.

— **Gööz József** tegnap Keresztúron megtartotta nagyérdemű előadását a tanítóképző tornateremben. Városunkból Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő vett részt.

— **A vasutasok** az ország összes vonalain sztrájkba léptek s tegnap reggel óta vonat nem indult városunkból. A tegnap délutáni postát delizsáncon szállították el Segesvár felé s egyéb kézbesíteni valója nem akadt, mint az alispáni jelentés szétosztása.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg lehet, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely“ apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap nemesak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak és feltétlenül eredményes biztosítók.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy

az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,

ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Törvénykezés.

Esküdtészi tárgyalás. Az e hó 18-án és 19-én megtartott esküdtészi főtárgyalásokon Dr. Bodolla Gábor tsvzki elnök, László Domokos és Demény Ferenc tsvzki bírák, Halász Imre és Gergely Ferenc jegyzők, Szabó István kir. alügyész, Dr. Válcik Ferenc és Dr. Török Pál védők vettek részt. Előbbi napon az esküdték főnöke Máthé Pál, utóbbin pedig Borbély Sámuel volt. Esküdték: Kovács Domokos, Benedek József, Csoma József, Istvánfi Domokos, Bokor Ferenc, Orbán József, Dakó József, Lőrinczi Domokos, Pálhegyi Sándor, Pálffy György és Tóth Péter, pótesküdték: Vári Áron és Gotthárd János. Második napi esküdték: Vári Áron, Bokor Ferenc, Lőrinczi Domokos, Sebestyén M. István, ifj. Sándor János, Pálhegyi Sándor, Pap János, Gotthárd János, Toró János, Gabos József (felső) és Pálffy György; pótesküdték: Ilyés Orbán József és Tóth Péter. Első nap szándékos emberölés vádolt id. Gergely Pál oroshelyi lakos bűnyűében volt a tárgyalás, melynek befejeztével az esküdték verdiktje alapján a bíróság fölmentő ítéletet hozott s a vizsgálati fogásban volt Gergelyt szabad lábba helyezte a btkv 326 §. 3. p értelmében. Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be. Kedden ifj. Rostás Máté bordosi lakos állott az esküdték elé szintén szándékos emberölés bűnyű miatt. Az esküdték halált okozott súlyos testisértes bűntettében mondotta ki bűnösnek s ennek alapján a törvénysek 5 évi fegyházra ítélte.

Irodalom.

Kakas Márton. Vidám képek ötletes apróságok tarkítják a Kakas Márton legújabb számát is. A címképet Linek Lajos rajzolta az ő megszokott humorával és művészetével, míg az utolsó oldalra Jeney Jenő festett egy igen mulatságos társadalmi képet. Éder Gyula politikai rajza tele van keserű satírával és igazsággal. Az apróbb képek, valamint az írott apróságok is egyaránt elmékek és mulatságosak. A Kakas Márton előfizetési ára negyedévre három korona, egyes száma harminc fillér; kapható minden újságelárusítónál.

Szerkesztői üzenetek.

Siculus, B—d. A legközelebbi (1900) népszámlálás szerint az ország lakosainak száma 19 millió 255 000 volt s ezek között magyar 8-7 millió (43%), magyarul tudott beszélni 10-2 millió (az összes lakosságnak 52-8 százaléka), oláh 2-8 m. (14-50 százaléka), német 2-1 m. (11 százaléka), tót 2 m. (10-5 százaléka), horvát 1-7 m. (8-7 százaléka), szerb 1-05 m. (5-5 százaléka), ruthén 0-42 m. (2-2 százaléka). A magyarok legűrűbben laknak a Nagy- és Kis-Alföldön, valamint Udvarhely, Háromszék- és Cskvármegyék területén. Vallásra nézve róm. kath. 9-9 millió (51-5 százaléka), gör. kath. 1-8 m. (9-6 százaléka), gör. kel. 2-8 m. (14-6 százaléka), ágostai ev. 1-3 m. (6-7 százaléka), ev. ref. 2-4 m. (12-7 százaléka), unitár. 0-07 m. (0-4 százaléka) és zsidó 0-85 m. (4-4 százaléka). Az ország lakónak legnagyobb része mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozik, alig 6 százaléka iparos és 1 százaléka kereskedő.

Nyilt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetlen. —
— Igen alkalmas utazásoknál. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. júl. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító-szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrihatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

HÁZVEZETŐNEK ajánljuk egy negyven éves nő papi vagy más uri házhoz. Ily minőségben már teljes gyakorlattal bír. Cím e lap kiadóhivatalában.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

963—904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. dr Kovács Mórny gyám által képviselt Kovács László, Ilona, Margit, Ilona, Perzi és Emma kiskoru végrehajthatóknak, Benedek Ferenc végrehajtást szenvedő elleni 64 K 40 f tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Benedek Mózesné Sebestyén Rózália, Benedek Áron, kiskoru Benedek Róza és Margitnak a lengyelfalvi I. R. 75 sz. tkjvben foglalt ingatlanaira a C. 1. alatt özv. Benedek Mózesné javára bekebelezett élethossziglani hasznélvezeti jog fenntartásával és pedig a 159, 160 hr. sz. ingatlanra 328 K, a 336 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 481 hr. sz. ingatlanra 25 K, az 551 hr. sz. ingatlanra 4 K, az 552, 553 hr. sz. ingatlanra 4 K, az 572 hr. sz. ingatlanra 1 K, a 664 hr. sz. ingatlanra 6 K, a 842, 843 hr. sz. ingatlanra 7 K, a 860 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 864 hr. sz. ingatlanra 4 K, 911, 912 hr. sz. ingatlanra 2 K, 1557, 1557a, 1558—1562 hr. sz. ingatlanra 7 K, 1702/3, 1703/1. hr. sz. ingatlanra 6 K, 2280 hr. sz. ingatlanra 4 K, 2286/2 hr. sz. ingatlanra 9 K, 2311, 2312 hr. sz. ingatlanra 54 K, 2492 hr. sz. ingatlanra 6 K, 2590, 2591 hr. sz. ingatlanra 7 K, 2696 hr. sz. ingatlanra 1 K, 3354, 3355 hr. sz. ingatlanra 6 K, 3545, 3546 hr. sz. ingatlanra 8 K, 3907 hr. sz.

ingatlanra 2 K, 3927 hr. sz. ingatlanra 3 K, 3978 hr. sz. ingatlanra 4 K, 4174 hr. sz. ingatlanra 5 K, 4649, 4652/2, 4653/1 hr. sz. ingatlanra 12 K, 5116 hr. sz. ingatlanra 4 K végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos kiskoru Benedek Kálmán, Áron és Verának A I. R. 77 sz. tkjvben a 163 hr. sz. ing. 23 K. 170/a hr. sz. ing. 20 K. 337/2, 338 hr. sz. ing. 4 K, 922/a hr. sz. ingatlanra 1 K, 938/2 hr. sz. ingatlanra 2 K, 1476 hr. sz. ingatlanra 8 K, 2286/5, 2287 hr. sz. ingatlanra 24 K, 2626 hr. sz. ingatlanra 3 K, 2677 hr. sz. ingatlanra 4 K, 2695 hr. sz. ingatlanra 2 K, 3151 hr. sz. ingatlanra 4 K, 3294/1, hr. sz. ingatlanra 3 K, 3333/1 hr. sz. ingatlanra 2 K, 3338/1, hr. sz. ingatlanra 3 K, 3437 hr. sz. ingatlanra 9 K, 3457 hr. sz. ingatlanra 13 K, 3836/2 hr. sz. ingatlanra 13 K, 3859, 3860 hr. sz. ingatlanra 10 K, 3871, 3872 hr. sz. ingatlanra 38 K, 3976 hr. sz. ingatlanra 7 K, 4001 hr. sz. ingatlanra 11 K, 4643/2, 4644, 4646 hr. sz. ingatlanra 17 K, 4896 hr. sz. ingatlanra 10 K, 5113 hr. sz. ingatlanra 6 K, végreh. szenvedőnek és a társtulajdonos ifj. Biró Mihályné Simó Zsuzsanna, Benedek Áron, Kálmán és Vera kiskoruaknak az I. R. 100 sz. tkjvben foglalt ingatlanaira az A alatt Simó Rózi született Sebestyén hasonélvezeti jogának fenntartásával és pedig a 217 hr. sz. ingatlanra 320 k, 305, 306 hr. sz. ingatlanra 6 K, 308/2, 309/1 hr. sz. ingatlanra 11 k, 421, 422 hr. sz. ingatlanra 6 k, 463 hr. sz. ingatlanra 3 k, 564 hr. sz. ingatlanra 3 k, 590 hr. sz. ingatlanra 4 k, 595 hr. sz. ingatlanra 5 k, 642—645 hr. sz. ingatlanra 6 k, 705 hr. sz. ingatlanra 2 k, 720 hr. sz. ingatlanra 2 k, 927 hr. sz. ingatlanra 5 k, 954 hr. sz. ingatlanra 6 k, 1117/a hr. sz. ingatlanra 3 k, 1137 hr. sz. ingatlanra 11 k, 1147, 1148 hr. sz. ingatlanra 4 k, 1165 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1186 hr. sz. ingatlanra 8 k, 1256 hr. sz. ingatlanra 4 k, 1288 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1299 hr. sz. ingatlanra 1 k, 1313 hr. sz. ingatlanra 3 k, 1530, 1531 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1787 helyrajzi számú ingatlanra 4 k, 1806 helyrajzi számú ingatlanra 3 k, 1845 helyrajzi sz. ingatlanra 4 k, 2014, 2015 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2066 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2276 hr. sz. ingatlanra 4 k, 2833, 2834 hr. sz. ingatlanra 1 k, 2862/1 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2907/2 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3128/1 hr. sz. ingatlanra 2 k, 3154/1 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3236 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3753 hr. sz. ingatlanra 3 k, 3771 hr. sz. ingatlanra 2 k, 3819 hr. sz. ingatlanra 3 k, 3865 hr. sz. ingatlanra 5 k, 3948 hr. sz. ingatlanra 6 k, 3987 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4091 hr. sz. ingatlanra 12 k, 4271, 4272 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4310, 4311, 2312 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4542 hr. sz. ingatlanra 10 k, 4557 hr. sz. ingatlanra 9 k, 4587/2 hr. sz. ingatlanra 7 k, 4708 hr. sz. ingatlanra 7 k, 4783, 4784 hr. sz. ingatlanra 8 korona ezezzel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi május hó 13-ik napján d. e. 9 órákor Lengyelfalva községhezánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.
Székelyudvarhely, 1904. február 22.

MIHÁLY, kir. tszéki egyes bíró.

127—1904. vgti szám.

Árverési hirdetmény.

Alóhírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezezzel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbírósnak 1901. évi Sp. VII. 447 sz. végzése következtében Dr Kovács Albert ügyvéd által képviselt Steinbuch Ármán javára, Zappé Béla oklándi lakos ellen 189 korona 63 fillér s járulékaik erejéig 1901. évi május hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 680 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 cimalom, 1 kerékpár, házi butorok és ágynemű nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírósnak 1904. évi V. 70/2. sz. végzése folytán 189 K 63 fillér tőkekövetelés, ennek 1900. év június hó 1. napjától járó 5% kamatai, 4% váltó díj és eddig összesen 5 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Oklándon alperesnél 1904. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozik ezezzel oly megjelöléssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1904. évi április hó 5.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bír. végrehajtó.

A sertés Magyarországon!

Írta: **Enesei Dorner Béla.**

Ára: **5 korona.**

című — hasznos tanácsadó — könyv: **Betegh Pál** könyv-, papir-, író- és rajzszerkeskedésében kapható!

Kérjen
csak
Selle és Káry-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscarina, chevreaux és lakcipőhöz. Bécs, XII/1.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőkártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnének

Betegh Pál
könyvnyomdájában
Sz. Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15. sz.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

* Budapesti Bazár *

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékeltebb ár mellett kedvezményképen

1 korona 30 fillérért küldetjük. — A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv, diszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső ur nőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez **olcsó magyar divatlapra.**

A Budapesti Bazár megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszot és aquarell festéket.

Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület.

69—1904. A. F. G. E. szám.

Hirdetmény.

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“ Nagyenyeden 1904. május 4-én
díjazással egybekötött

tenyészállat-kiállítást

rendez.

A tenyészállat-kiállítás feltételei:

1. Pénzbeli jutalomra csakis kisbirtokosok tarthatnak igényt (50 - 100 holdas kisbirtokosok.)
2. Államdíjak, ha megfelelő állatok a kitűzött díjra nem lennének, ki nem osztatnak.
3. Azon apaállatokkal, melyek I. államdíjjal lettek jutalmazva — eladás esetén — az állam megkínálható.
4. Díjakat csak alsófehérvármegyei tenyésztő nyerhet.
5. Idegen vármegyei birtokosok tenyészállatai elismerő oklevéllel tüntethetők ki.
6. A díjak és oklevelek odaitélése felett a bíráló-bizottság határoz. A bíráló-bizottság gróf Teleki Árvéd, gr. Bethlen Sándor, Szász József és Tóth Miklós vármegyei nagybirtokosok elnökei alatt 20 tagból áll.
7. A bíráló-bizottságnak hivatalból szervezeti joggal bíró tagjai: az állami ker. állattenyésztési felügyelő, az állami törvényhatósági központi és járási állami állatorvosok, továbbá az egyesületi titkár.
8. A bíráló-bizottság a tagdíjakat nem oszthatja meg.

9. Egy kiállító — egy osztályban — csak egy díjat nyerhet.

10. Egyesületi és magándíjak relativ jóságú állatoknak kiadatnak.

11. A díjak odaitélésénél a magyar erdélyi fajtánál, továbbá a havasi és pinzgauai fajtánál különös figyelembe veendő az, hogy lehetőleg a vármegyei szarvasmarha-, sertés- és juh-tenyésztésről szóló szabályrendelet értelmében (2 §.) a köztenyésztésre használt egyes fajták utáni egyedek (ivadékok) azon tenyészkörből származzanak, ahol azok tenyészköre indokolt.

12. A kiállítás kezdete 1904. május 4-én d. e. 9 órakor. Helyszín: Nagyenyed város vásártere.

13. A díjak 1904. május hó 4-én délután 5 órakor a helyszínen, kedvezőtlen idő esetében a városház nagytermében fognak kiosztatni.

14. Szilaj bikák felhajtása nem engedélyeztetik; általában a tulajdonosok felkéretnek, hogy a kiállítárra felhajtott állatok körül kellő számú és ügyes cselédeket alkalmazzanak.

15. A kiállításra felhajtott állatok elhelyezéséről és mérsékelt takarmány beszerzéséről a gazdasági egyesület titkársága gondoskodni fog.

16. A bíráló-bizottságnak jogában áll az elnökség kívánatára a helyszínén magát kellő számú bíráló-bizottsági tagokkal kiegészíteni.

17. A kimutatásban kitüntetett államdíjak csak akkor adhatók ki, ha azokat a kiállítás napjáig a Földmivélsügyi kormány rendelkezésére bocsátja az egyesületnek.

18. A kiállításra felhajtott állatok után tér-díj nem szedetik.

19. 1904. május 1-ig be nem jelentett állatok csak azon esetben helyeztetnek el a kiállítás területén, ha még ott erre alkalmas hely üresedésben van.

20. A kiállításra bejelentett és a kiállítás napján eladott tenyészállatok eladási árának 2%-je az eladó tulajdonos által a gazdasági egyesület alaptökéjének javára az egyetl pénztárába, a kiállítás helyszínén befizetendő.

A díjak a következőleg állapítottak meg:

		Allami			Egyleti			Magán			
		korona			korona			korona			
		Áthozat	260	260	200						
I. Magyar erdélyi fajtánál:											
a) községi bikák díja, gondozás, jöltartás, ápolás, jámborság tekintetében	I. II. III.	60	30	10	—	—	—	—	—	—	
b) községi bikák gondozóinak cseléd-díjazása	I. II. III.	30	20	10	—	—	—	—	—	—	
c) kisbirtokosok által nevelt 1—3 éves bikák díja	I. II. III.	40	20	10	10	10	10	—	—	—	
d) kisbirtokosok 4—8 éves borjas teheneinek díja	I. II. III. IV. V.	—	—	—	30	30	20	20	—	—	
e) kisbirtokosok 1—3 éves üszőinek díja	I. II. III.	—	—	—	20	10	10	—	—	—	
f) „E. G. E.“ által kitűzött 200 K díj, 6 drb jól alakult tehén á 20 K, 4 darab jól alakult 1—3 éves üsző á 20 K										200	
Atvitel		260	260	200							
II. Havasi és pinzgauai fajtánál.											
a) kisbirtokosok 1—3 éves bikáinak díja	I. II. III.	30	20	10	10	—	—	—	—	—	
b) kisbirtokosok 4—8 éves teheneinek díja	I. II. III.	15	10	10	—	—	—	—	—	—	
c) kisbirtokosok 1—3 éves üszőinek díja	I. II.	20	10	10	—	—	—	—	—	—	
III. Sertések:											
a) kisbirtokosok vagy községek kanjainak díja	I. II.	—	20	10	—	—	—	—	—	—	
b) kisbirtokosok tenyész kocáinak díja	III. IV.	—	10	10	—	—	—	—	—	—	
IV. Juhok:											
a) kisbirtokosok kosainak díja	I. II.	—	10	10	—	—	—	—	—	—	
b) tenyészjuhainak díja	III. IV.	—	10	10	—	—	—	—	—	—	
Összesen		—	400	400	200						
Főösszeg					1000.						

Kitűzve 46 különböző díj 1000 korona értékben!

Végül minden érdeklődő értesítettik, hogy a tenyészállatkiállítás berendezésére dr. Varró László, Nagyenyed r. t. város polgármesterének elnöke alatt egy 16 tagból álló rendező bizottság kérését fel.

Tenyésztők és kiállítók tenyészállataik bejelentése végett Zalányi Géza gazd. egyleti h.-titkárhoz (Nagyenyed); a szállítási kedvezményes igazolványokért pedig Meisner Ernő m. kir. állattenyésztési felügyelő urhoz (Segesvár) forduljanak.

Alsófehérvármegye gazdasági egyesületének 1904. március 8-án Nagyenyeden tartott közgyűléséből.

Zeyfalvi Zeyk Dániel s. k.,
főispán, gazd. egyt. elnök.

Zalányi Géza s. k.,
gazd. egyt. h.-titkár.

Mint gyógyviz csodahatása.

Kászoni Főút.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhely, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítvány.

Kelemen Lajos

épület-és mülakatos Székelyudvarhely, Petőfi-utca 20. sz. (Ezelőtt Szombatfalva utca.)

Személyes vezetése alatt, kitűnően berendezett saját műhelyében elkészít bármiféle lakatos munkákat a legolcsóbb árak mellett. A legpontosabb kivitelű építványt készíti: táska, kerítés, tornác, erkély és sarkiterítés. A modern tülköket (spart) és vízvezeték berendezéseket szokásaitja. Cséplőgépek, szivattyúk, kerékpárok bármilyen javítását elvállalja, az eszakkörbe vágó megrendeléseket egy helyben, mint vidéken kellő szakavatítással és gyorsan teljesíti.

Kerékpárok mérsékelt áron és kölcsön is kaphatók! Költségvetésekkel ingyen szolgálunk.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenként 28 krtól 1 frt 40 krtig.

Fernengel Gyula bór nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Fogorvos Székelyudvari helyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájgyógyász. Kossuth utca 56. sz. alatti Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtéteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

A kisbirtokosok által

sajátkezűleg a legnagyobb gonddal, angolnyelven és rafias eljárással készített, kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtszta I-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtszta, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklámozott, előhajtásos oltást messze felülmúlnak! Chassellás, muskotály és más legkiválóbb csemege-fajokból összeválogatott **I-ső rendű luga-gyűjtemény** ára (melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállalatik): 1. Kisösszeállítás (15 darab) 5 korona. 2. Nagy összeállítás (30 darab) 10 korona. a) Borfajok, amerikai-riparia portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra: ezer darab 200 korona, száz darab 22 korona, tíz darab 2 korona 50 fillér. b) Csemegefajok, árak tavaszi szállításra értendő: ezer darab 220-240 korona, száz darab 25-30 korona, tíz darab 3-5 korona.

Hazai szőlőfajok! (Filoxeramentes.) Szőlőkirály! (Delaware): A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai direkttermő, melynek 25-60 százalékos cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szamorodni másláshoz és a maderához. Silányabb kertü vagy homoki borok feljavítására, Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delaware francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az ermellékre portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a borok királyának. A jövő szőlőszetkinése. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. — Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megfordított, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1-2° hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaink fala mellett s minden egyéb nem használható helyeken mint **szőlőlugas tenyésztések**, 100 darabból álló luga-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona. — **Borkirály!** (Delaware!) Mintabor két korona.

Riparia portális telepek! — Nagymennyiségű riparia eladás! Tisztán kezelt rafidi ermelléki fajborok, palackokban úgy mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbelveg ellenében bővebb felvilágosítást, vagy egy korona utánvétel mellett mintabort küld: Az Ermelléki Szőlészeti és Borászati Szakfolyó, mint Országos hirdetési katalóg Székelyhid (Biharmegye).

Alkalmi vétel! SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA Alkalmi vétel!

Alapított: 1865. **női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám.** Alapított: 1865.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Tájékoztató rövid kivonat az árjegyzékből:

(A tavaszi és nyári időnyre igen hasznos tudni valók)

Női ruha-kelmék méterenkint	0.25 - 2.50 frtig.	Nyálk. Férfi és fiu kész ruhák, saját készítményű matracok, Selyem és cloth paplanok, takarók s több más mindennapi szükségletek.	Férfi és fiu készruhák árúháza. Ezen ághban a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhívni a közfigyelmet!
Jó mosó kartonok	0.14 - 0.30 frtig.	Férfi, női és gyermekecipők áraiból:	Férfi, női és gyermekek kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban!
pikétek	0.20 - 0.38 frtig.	Kis gyermekecipők 45 krtól 50 krtig. Nagyobb fűzős 90 - 1.10 - 1.30 - 1.60 - 1.90 - 2.20 frtig.	Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dúsz választékban.
szatének	0.28 - 0.48 frtig.	Férfi, bór, cugos 2.60 - 3.20 - 4.20 - 6.50 forintig. Női, bór, cugos 2.70 - 3.20 - 5. - forintig. Női bór, fűzős 3. - 3.80 - 4.80 - 5.50 frtig. Női, bór, gombos finom 4.80 - 5.50 forintig. Női, lakk, kivágott 1.90 - 2.20 - 2.60 frtig. Gyermekek, lakk, kivágott 1.50 - 1.70 forintig. Női, chefro, félcipő 2.90 - 3.50 frtig. Női, chefro, gombos 3.30 - 3.80 frtig. Vászonn cipő, fekete és barna (női) bőrrrel körözve 95 krtig. Ugyanez (férfi) 1 frt 10 krtig.	Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék!
Selyemfényű vörlök	0.28 - 0.40 frtig.	Egész rend sacco-öltöny 12 frtól feljebb, minőség szerint minden elképzelhető árakban. Egész rend Kaiser (salon) öltöny finom anyagból már 22 frtól feljebb; elegáns, finomabb kelméből 28 frtól, legfinomabb kelméből 34 forintig.	Utí bóröndök és kézi-táskák.
Zefirek	0.18 - 0.40 frtig.	— mérték után kitűnő szabásért teljes felelősséget vállalva feltűnően olcsó árak mellett eszközölöm.	
Oxfordok	0.24 - 0.36 frtig.	Tekintettel az árak emelkedésére a fenti olcsó árak csak a jelenlegi készlet kiürítéséig kötelezők.	
Lepedő vásznak 156-200 cm. szélességig	0.45 - 1.10 frtig.		
Véges vásznak (23 méteres végenként)	3.50 - 12 frtig.		
Férfi ruha-posztók mt.-kint	1.10 - 7.50 frtig.		
Diszitett női kalapok	0.70 - 12 frtig.		
Nap és esernyők, fekete és színes	1.00 - 8.50 frtig.		
Női kész bluzok	0.80 - 5.50 frtig.		
Dus raktár női és férfi fehéreneműkből, férfi és fiu kalapokból, Butorkelmék, asztal és ágyterítők, függönyök, futó és garnitúra-, valamint fali- és ágyelő-szőnyegek. Selyem, gyapjur és mosókendők. Abroszok, szalvéták, portörülők és törülköző-kendők. Zsebkendők. Szalagok. Csipkék, csipkeszövetek, csipkegallérok, zsinórdiszok, nyálkákendők és haris-			

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu **Portland-Cementet** ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár Brassóban.

Székelyudvarhelyt kapható: Rösler és Gábor urak vaskereskedésében

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904